

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubi!

Kmečki stan, srečen stan!

Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati vnaprej. Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (inserate) uredništvo in upravnništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravnništvo je v Ptuj v gledališkem poslopu. — Štajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vpslati.

Šte 7. 23.

V Ptuj v nedeljo dne 12. novembra 1905.

VI. letnik.

Nekaj opazk glede največjega slovenskega klerikalnega podjetja.

Spisal: Ptujski jež.

Krt rije in rije pod zemljo in nihče se ne zmeni za njega, ker je v nekaterem oziru zares koristen, še le ko se pojavi stotero in stotero kupčkov zemlje po senožeti, ali v ogradu, tedaj še le vsklikne kmetič: „Presneta mrcina, pa bi raje bila pustila žuželke pri miru, kakor da mi ugonobiš se svojim brskanjem toliko trave.“

Sicer se nikakor nočem z nikomur spuščati v polemiko, je li zares krt mnogo koristen ali ne, ali ga je treba preganjati ali ne, toda prišel mi je nekoč vendar na misel, ko sem bral zadnjič takozvani: Glasnik družbe sv. Mohorja!

Pisec dotičnih vrstic povdarja nekako ponosno kaj začetkoma:

„84.598 udov in sicer 1561 dosmrtnih ter 82.037 letnih šteje naša družba sv. Mohorja. Z izvanrednim veseljem poročamo to veselo novico dragim Slovencem, vedoč, da bode povsod zbudila veliko radost.“

Potem nadaljuje: „Ko primerjamo letošnje častno število Mohorjeve armade z onim prejšnjih let, vidimo, da imamo letos 8540 udov več, kakor lani, ko smo šteli samo 76.058 udov in še 4552 udov več kakor predlanskem (1902), ko smo dospeli do takrat najvišjega števila 80.046 udov. Napredek, oziroma nazadek števila udov družbe sv. Mohorja v zadnjem desetletju nam kaže ta-le pregled:

1895 leta	+	6235	1900 leta	+	493
1896 „	+	3130	1901 „	—	2486
1897 „	—	3687	1902 „	+	3936
1898 „	+	5591	1903 „	—	3988
1899 „	+	927	1904 „	+	8540

Dobro tako si mislim! A treba je, da si ogledam te knjige takozvane družbe sv. Mohorja bolj natanko!

Sledeče vrste priobčim, dobro vedoč, da si bodem nakopal od nekaterikov dovolj napadov, toda to me briga toliko, kakor lanski sneg. Nekako koliko toliko pa hočem žnjimi vendar pojasniti bralcem „Stajerca“, da ni vse — zlato, kar se sveti, tudi družba sv. Mohorja ne!

Naravnost trdim, da je ta družba slovenskemu ljudstvu celo nekako — nevarna! Kakor smo videli iz gori priobčenih števil, raste število družnikov te družbe skoraj vsako leto. Letos se je povspelo celo do 84.598. Vsak ud dobavlje po šest knjig, toraj je „romalo“, kakor povdarja pisec „glasnika“, letos 507.588 knjig med Slovence.

Ja, da bi bile te knjige vse dobre knjige, potem, potem bi se tega človek zares lahko veselil. Toda temu ni tak!

Oglejmo si najprvič, kdo nam ponuja, da, tako rekoč vsiljuje te knjige!

Ponujajo in vsiljujejo se slovenskemu ljudstvu te knjige izključno od najzagrizenejših klerikalcev, skoraj izključno od gospodov v farovžu! Nekateri iz med njih so naročeni celo na deset in še več iztisov. V odboru imenovane družbe so skoraj izključno le — duhovniki. Pisatelji teh knjig so skoraj sami duhovniki! Da, drago ljudstvo, že ta dejstva vsaj meni,

kot navdušenemu naprednjaku, odkrito povedano prav po — farškem smrdijo!

In nisem se varal!

Imel sem priložnost ogledati si malone vse knjige izdane v zadnjem desetletju po tej družbi.

Knjige so pisane, kar se samo ob sebe razume, vse, brez izjeme v klerikalnem duhu!

Ako že nazivljen z besedo „velika zasluga“ ogromno delo, katero je priobčila ta družba, namreč, prevod sv. pisma („Zgodbe sv. pisma“) v slovenski jezik, vsili se mi nehote misel, zakaj se interpretirajo v tej knjigi nekatera mesta sv. pisma v duhu, ki se mora imenovati naravnost — klerikalen?

Toda z ocenjevanjem teh knjig se nočem baviti, ker mi je le za velik namen, s katerim se pošiljajo te knjige med slovensko ljudstvo.

Klerikalci še niso imeli nigdar in nigdar dobrih namenov napram ljudstvu, gotovo si mislim, ga nimajo tudi pri izdaji teh duševnih proizvodov velikokrat nezrelih, klerikalnih svojih pisateljev. In glej, skoraj iz vsake še najmanjše pripovedke, priobčene v knjigah imenovane družbe, cedi se z nekakim dopadenjem nad lastnim svojim „nedolžnim“ klerikalnim bivstvom — klerikalen duh!

Seveda, saj drugače ni mogoče!

In ravno to je, kar mi ne ugaja in ravno radi tega zdi se mi ta družba, ki bi bila mogoče za ljudstvo drugače velike koristi, koliko toliko — nevarna!

Gospodje, pomagajte ljudstvu na gospodarstvenem stališču, potem še le mu nudite čtiva, ki povspešuje zgolj Vaše namene!

Seveda se najde med imenovanimi knjigami tudi ta ali drugi gospodarstveni poduk, toda, to je pisano navadno tako zvišeno, da ljudstvo dotičnih proizvodov ne razume, ali pa jih noče čitati.

Toraj glavni namen te družbe je širiti med slovenskim ljudstvom klerikalno idejo in ta namen je vreden gotovo toliko, da kot odkritosrčen prijatelj ljudstva opozarjam na ta namen, opozarjam na to družbo, katera se, kakor gori dokazano, širi tako naglo med ljudstvom.

Porekel mi bi kdo, da je to tako naglo razširjevanje te družbe med ljudstvom znak za to, da je tudi — dobra!

Oho! Verjel bi to marsikedo, ki ne vè, kako se vsiljujejo te knjige v sakem farovžu ubogemu kmetu. In kmet si misli: šest velikih knjig samo za en goldinar. — no, pa naj bo!

Kmet, ravno tako tudi lahko rečeš — in to bo stokrat pametnejše — „Štajerc“ izhaja 26 krat na leto in velja tudi samo en goldinar, pa si raji naročim „Štajerca.“

Iz „Štajerca“ bodeš izvedel marsikatero novico, podučil se tudi koliko toliko v gospodarstvenem oziru in kar je največjega pomena, čital bodeš tam razkrinkanje marsikatero lumparije tvojih farških in dohtarskih pijavk, kar ti knjige družbe sv. Mohorja ne bodejo nikdar nudile, ker tega iz znanih vzrokov priobčiti ne morejo in ne — smejo!

Dopisi.

Videm na Spodnjem Štajerskem. Še enkrat se hočemo glede dopisa, priobčenega z dne 28. sept. t. l. v kranjski klerikalni cunji „Slovenec“ zgledati. Dotični dopisnik imenovane krajske cunje zahteva naj bi se to, kar se je iz tukajšnih različnih blagaj, pokradlo, dalo nazaj, „potem bode manj bede.“ Prav tako „Slovenec.“! Toda vedi dopisnik, da si sam sebe udaril po nosu, oziroma tvojo klerikalno stranko. Mi te vprašamo dopisunček, je li je morda tudi tebe znano, kdo vse je dolžan povrniti? Nam je! Elen in med najhujših, najzagrizenejših klerikalcev na Vidmu moral bi videmski občinski blagajni povrniti 64 kron 56 vinarjev. Kaj ne gospod — Ban? Na povrnitev tega denarja je obsodil dotičnega poštenjaka štajerski deželni odbor sam in to gotovo nigdar ne brez vzroka. Ta klerikalni poštenjak pa se brani na vse kriplje, da bi ta znesek plačal, a pomagalo mu ne bode ničesar. Iskal je ta gospod sicer že pri sodniji pomoči, a propal je. Naj še jo poskusi v drugi in videl bode, da mu bode zopet spodletelo. Mi se nič ne bojimo, ker smo prepričani, da pred sodnikom ne pomaga tudi ne najzagrizenejše klerikalstvo. — Plačati bodeš moral klerikalni poštenjak, čeprav se groziš, da se bodejo takrat, ko bodeš moral šteti denar — „brusili noži.“ Da, da nož in klerikalec! Sicer pa je to itak zares lep izraz in se sliši posebno lepo iz ust možakarja, ki se hoče za nekaj višjega nositi. Nemec ima neki krasen prigovor, kateri se nam vsiljuje nehote v misel. Glasi se pa: „Die kleinen Diebe hängt man, die grossen lässt man laufen!“ — Dopisunčeka „Slovenca“ opominjamo, da pride, ako ima od kakega naprednjaka česar za kaki zavod tirjati, takoj po denar. Gotovo se mu ne bode nobeden protivil, tako, kakor gori omenjeni klerikalni poštenjakovič. — Dragi „Štajerc“, povedati pa ti tudi hočemo, kaj je bilo vzrok, da so sedaj naši klerikalčki tako razkačeni. Nedavno je naprosil posestnik in kaplan J. Š. tukajšnjega naprednjaškega gospodarja V. Ž. naj bi ta pri dražbi trave na kaplanovih travnikih posredoval. To je neizrečno spekle klerikalce, najbolj seveda poštenjaka in prvaka klerikalne stranke B., zakaj temu je odišlo radi tega nekaj kronc. Kar na enkrat je nastal med klerikalci krik in vik in „Gospodar“ pozabil se je tako daleč, da je razven po naprednjaku g. Ž. udrihal tudi po kaplanu Š. Gospod kaplan Š. je zamašil na to „Gospodarjevemu“ dopisniku v nekem odgovoru za vselej usta. Še Vam g. Ašič je pri tem malo zabrenkalo! Kaj, ali ne? Sicer tebe gospod B. obžalujemo, da nisi dobil gori omenjene licitacije, da ti je toraj odletelo par kronic, posebno radi tega, ker vemo, da bi si jih bil pošteno prislužil, saj si nam dovolj pokazal, kako spreten in „flehten“ si na primer pri licitaciji — krav! In kronce so ti tudi potrebne, saj veš ti ravno tako, kakor mi, da imaš mnogo, pa že zares jako mnogo neizogibnega — plačevanja! — Tudi naše občinske volitve se bližajo in naš županov stolček se

— maja! Provizorja Ašiča se je svoj čas opozarjalo, naj bi pri bodočih volitvah bil miren. Na to se je Ašič izrazil: „Presneta potica pa bom, bom deloval!“ Mi pa rečemo: „Gromska potica, gospod Ašič, kaj bi bilo, ko bi se Vi brigali bolj za svojo duhovništvo, ne pa, da se še celo po polnoči sprehajate z nežnim spolom po ulici, obiskajoč različne krčme, kakor se je to na primer na angeljsko nedeljo zgodilo? Sicer pa še poročamo o Vaši osebi in o osebi Vašega adjutanta, kateri sedaj „študira,“ pri priložnosti par zanimivih dogodbic. Štajerčevi somišljeniki.

Ruše pri Mariboru. Sicer dopavljaš ljubi nam „Štajerc“, zares prav malo dopisov iz naše fare, pa vendar si ne smeš misliti, da smo vsi zagrtni v dolge, črne farške suknje. Ne, tudi med nami živi lepa množica naprednjakov, kateri se čisto nič ne bojijo vetra, ki piše iz farovža. Radi tega pa ti hočemo dragi „Štajerc“ naznaniti kako so se uresničile pri nas znane besede o konjskem črevesu in farškem žepu. Že dolga leta namreč imamo pri nas župnika, kateri ne ljubi ničesar tako goreče, kakor — denar. Čudil se boš ljubi „Štajerc“, da ima ta župnik blizu 100 tisoč goldinarjev suhega denarja nakopičenega in vendar je to resnica! V kljub vsemu temu pa še župnik ni zadovoljen, ne, on še vedno prosjači in sicer na jako nečuvnen način. Letos si je dal ta vzor Kristusovega duhovnika postaviti hišo, v katerej bi imel preživeti svoje zadnje dni. Ktej stavbi je bilo seveda treba tudi lesa. Da pa župniku ne bi bilo treba šteti denarja za ta les, iztuhtal jo je prav po svojem. Poslal je enega iz med svojih podrepnikov po fari, in mu naročil naj „nafehta“ potrebnega stavbenega lesa. Med drugim prišel je ta farški prosjač tudi na Smolnik. Ko je tam začel prigovarjati nekemu zavednemu kmetu, naj bi tudi on podaril nekaj lesa za župnikovo novo hišo, odgovoril mu je ta: „Zares, sedaj nimam suhega lesa, sploh pa sem tega mnenja, da bi si gospod župnik lahko spodaj kje bliže kupili potreben les!“ Ta odgovor seveda prav nič ni bil farškemu agentu po volji. Do lakti sklenil je svoje roke skupaj in je vskliknil: „Za Božjo voljo, s čim pa bi plačali les naš gospod fajmošter, ko pa ničesar nimajo.“ — In vendar ima župnik toliko denarja! Da boš pa tudi vedel dragi „Štajerc“, kako opravlja ta župnik svoje stanovske dolžnosti, hočem ti poročati tudi o tem neki dogodek. Lani prišel je župnika prosit neki faran, naj bi šel na spoved. Župnik mu je hladno odvrnil: „Ha, hm, šenisem pognčal (južinal,) sobota je tudi, moram si še za jutri pridigo sestaviti!“ Toraj južina in pridiga, katero si mora župnik „sestavljati“ še le v soboto, so veliko večje važnosti, kakor pa spoved na smrt bolanega farana! — Ljubi „Štajerc“, za danes naj bode to dovolj, v kratkem ti poročam več o našem župniku, ki — „nima ničesar!“

Sv. Lenart v Slov. gor. Kakor da bi se bližal sodni dan, tako silo so imeli za časa volitev v naš okrajni zastop naši klerikalčki: Vsi kaplani celega našega okraja so agitirali na vse kriplje. Najhujša agitatorja bila sta seveda znana gospoda Berat in

Gomilšek. Ker pošta ni mogla dovolj hitro listin, tičočih se agitacij, prenašati in prevažati, posluževali so se farški gospodje celo neke farške — „device“, katera je morala še pozno v noč letati od hiše do hiše in prenašati agitacijska pisma. Seveda Lasbaherček od Sv. Antona tudi ni miroval. Da, Lasbaherček čemu pa se trudiš pri takih rečeh, katerih ne razumeš? Ti si se svojim očetom vred potreben poduka, ne pa, da hočeš podučevati druge, odrasle može! Gospodek, le pomisli, da ne živiš le od svojih farških bratcev, ne, da morajo šteti za tebe tudi naprednjaki marsikateri svitel goldinarček. Čemu potem te naprednjake tako sovražiš? — Ljuti agigatorji gospodje iz farovža pa so seveda imeli kaj marljive pomagače. Ta pomagača bilasta med drugimi seveda zelo „navdušena“ Slovenca dohtarja Tiplič in Gorički. Tiplič in Gorički sta vlekla nekega kmeta na volišče, kakor svoj čas Judje Kristusa na sodbo, a vendar sta jo ta dva vilina pri tem gospodarju izkúpila. Morala sta ga izpustiti in jo pobrisati. Gorički se je celo predrznil staviti nekemu volilcu sledeče vprašanje: „Kaj pa iščeš ti na volišču?“ Na to je dobil Gorički prav jedernat odgovor, namreč: „Molči, zakaj ali plačaš ti več davka ali jaz?“ Dragi „Štajerc“, veš, Tipliču in Goričkemu seveda ni bilo prav nič za okrajni zastop, pač pa sta se bala, da bi izgubila mastne svoje službe in radi tega sta se navduševala tako za našo volitev. — Toraj le vsled izvanredne agitacije od strani naših klerikalcev se je prigodilo, da je prišel naš okrajni zastop v prvaške roke, da pa se to ni zgodilo našemu kmetu, našemu rokodelcu v korist, to bode sprevidel že na skorem tudi naš najdebelejši klerikalček. Čeprav je pri volitvi zmagala klerikalna stranka, vendar smo ponosni na naše naprednjake, kateri so v kljub silnemu klerikalnemu navalu volili brezobzirno po svojem lastnem prepričanju, ne boječ se strupenih pogledov naših kaplančkov in dohtarčkov. Po volji kaplančkov in dohtarjev sedi večina okrajnih odbornikov na svojih sedežih, seveda ne za vse večne čase, ne, ako so nam nebesa mila, bode se to tudi pri nas spremenilo, to pa seveda še le tedaj, ko bodejo sprevideli vsi naši volilci, kako vodijo nekateri kaplančki in njih zvesti tovariši dohtarčki ubogo ljudstvo za nos!

Velika nedelja. Dragi gospod urednik! Pač po krivici ste morali v Vaši predzadnji številki pod tem vzglavjem priobčiti neko kvasarijo, poslano Vam od kaplana Ozvatiča, tičočo se Vaših trditvev o tem gospodu in o znani nam Pepci. Najprvič Vam izjavim, da so bile Vaše trditve vseskozi, do pičice „resnične!“ V dotičnem „popravku“ piše kaplan sledeče:

„Ni res, da je tista Pepca sodnijo prevarila in prisegla, da ni noseča, res pa je, da pred sodnijo sploh ni prisegla, ter da je bila obtoženka radi povsem drugega obrekovanja v Ormožu in potem po prizivu tudi v Mariboru obsojena v 8-dnevni zapor in plačilo stroškov. 6. Ni res, da sedaj po mestu šprancira in sinka na roki vodi, res pa je, da v mestu sploh nikdar bila ni. 7. Ni res, da jaz že zahajam v drugo vas, res pa je, da nikdar nikamor nisem zahajal in tudi časa nimam, razun kamor me kliče stanovska dolž-

4
nost. Velikanečelja, dne 24. septembra 1905. Franc Ozvatič, kaplan.“

Gospod urednik, seveda ste imeli popolnoma prav, da ste se v Vaši dotični opombi uredništva čudili, kako, da „popravljaj“ kaplan Vaše trditve o Pepci! Cela stvar je bila namreč taka. Pepca je hči neke kmečke vdove. Ta Pepca, precej lepa deklica, vohala je kaj rada okoli kaplanije. Kar na enkrat Pepce ni bilo več med nami in nihče ni vedel, kam je odišla, še njena mati ne, katera bi bila rada imela hčer doma, da bi njej pri delu pomagala. Raztrosila se je med nami vest, da je šla Pepca nekam in sicer baje v Maribor služiti. Okoli 6 mesecev ni zvedela tudi ne njena mati, kje da je Pepca. Pepca je sicer pisala domov, a ni pa priložila nikdar svojega adresa. Poštni pečat na enem pismu, poslanem od Pepce, bil je „Maribor“, drugi „Sv. Andraž.“ (Tukaj opomnimo samo to, da je gospod kaplan doma od Sv. Andraša!!!) Mati Pepcina je bila v skrbeh kje je njena hči in za to je poslala svojo drugo hčerko, Amalijo k kaplanu, naj bi ga vprašala, kje je Pepca. (Opomba tiskárjevega učenca: Šment, šment, zakaj le neki ravno k kaplanu???) Amalija prišedša k gospodu kaplanu je vprašala za Pepco. Kaplan je vsled tega vprašanja postal zelo hud. Zakričal je Amaliji: „Kaj me Pepca briga?“ na kar je Amalija resno in mirno pripomnila: „Saj pa Vi veste, kje je Pepca!“ Na to je naročil kaplan deklici, naj bi njena mati prišla k njemu in pripomnil: „Ako imate kaj Pepci pisati, pa sem prinesi, bom jaz poslal!“ — Pod 6. točko svojega „popravka“ trdi kaplan: „Ni res, da sedaj (namreč Pepca) po mestu šprancira in sinka na roki vodi, res pa je, da v mestu sploh nikdar bila ni!“ Tudi ta tvoj „popravek“, dragi kaplan Ozvatič, je znamenit! Gospod urednik, Pepca je bila namreč dne 12. p. m. in sicer samo za 24 ur doma. Tukaj je govorila tako le: „Tu me imate sedaj, zakaj ste me dolžili, da se mi je nekaj pripetilo? Kje pa imam toraj otroka? Ali morda nisem samo služila v Mariboru?“ Kmalu po odhodu Pepce prifrčal pa je od ormožke sodnije na občino Trgovič poziv na nekega Alojza K....., da mora postati varuh ali jerob Pepčinega otroka, rojenega dne 15. avg. t. l. dečka, kateremu so dali lepo ime: Avgustinek. Ali morda tega vsega tudi gospod kaplan ne ve? Tedaj pa nam naj velikonečeljski gospod kaplan odkritosrčno pove: Prvič, kje je bila Pepca 6 mesecev, drugič kje je dala življenje svojemu otroku in tretjič, kar je najbolj zanimivo, kdo je oče malega Avgustineka? — Gospod urednik, prihodnjič dobite poročilo o zahajanju v drugo vas in sicer tako temeljito poročilo, da bodo za vselej kaplanu minule želje „popravljanja“ resnične trditve naprednega lista. Kaplan nas naprednjakov nikar ne sme imeti za tako zabite, da ne bi zamogli vkljub vsem njegovim „popravkom“ spraviti resnice na beli dan. Pozdravljajoč Vas ostanem Vam udani Resnicoljub.

Opomba uredništva: Kdor ima „puter“ pod klobukom ne sme na solnce! Da, da, sedaj nam je

jasno, zakaj je „popravljaj“ kaplan za Pepco, jasno tudi kak je tisti „pravi napredek“ ljudstva, za katerega se poteguje g. Ozvatič. Sicer obžalujemo, da moramo javnosti izročiti celo Pepcino nesrečo, toda storili smo to, da bodo vedeli naši bralci, kako in zakaj „popravljajo“ naši nasprotniki. Ozvatič „S. tacuisses...“ reči: „Mea culpa mea culpa etc...“ in molči, drugače pa še razložimo javnosti, katera — „stanovska dolžnost“ te vleče v druge vasi! V naše trditve dokažemo radovoljno tudi pred sodnijo!

Spodnještajerske novice.

Ponarejene krone krožijo v ptujskem, mariborskem in celjskem okraju, toraj pozor!

V mlinu ponesrečil. V umetnem mlinu g. A. Jurza na Bregu pri Ptujju je pograbil jermen, ki goni kolesa nekega uslužbenca z imenom Vaupotič. Nesrečnež je vsled prizadetih mu ran dne 3. t. m. v ptujski bolnišnici umrl.

Poskušen samomor vojaka. Domobranec Rihard Hren pri 26. domobranskem polku v Celju se je vrgel iz drugega nadstropja vojašnice na dvorišče, kjer se je težko poškodoval. Pripeljali so ga v bolnico. Vzrok poskušane samomora ni znan.

Naprednjaška zmaga. Kakor smo poročali, zmagala je v Črešnovcu pri Slov. Bistrici pri volitvah v krajni šolski svet stranka gospoda Kresnika, toraj naprednjaki proti stranki župnika Sušnika. Po volitvi bil je župnik Sušnik tako razkačen, da je pokazal svoji sobi nekemu obiskovalcu lovsko puško in se pri tem izrazil: „To imam za Črešnovčane!“ Pač zares jako ljubeznjiv dušni pastir!

40 let pri eni in isti hiši uslužben. Jože Horvat, služi že neprestano 40 let pri znani, čislani ptujski rodbini Leskoschegg. Predzadnjo nedeljo priredila mu je imenovana obitelj povodom 40te obletnice službovanja v gostilni gospe Leskoschegg na Bregu pri Ptujju veselico in je tako proslavila svojega zvestega služabnika. Jože Horvat je še čil in zdrav, tako, da še upa po lastnih svojih besedah, da bode obhajal še svojo 50 letnico pri isti obitelji. Pač malo je danes takih poslov!

Zadružna pivovarna Žalec in Laški trg ima sledeče dolgove: Posojilnici v Celju 450.000 kron, slovenski hranilnici v Ljubljani 150.000 kron, akcijski kapital znaša 600.000 kron, dolžni davek 19.000 kron, dolg na strojih, na ječmenu itd. itd, 80.000 kron, skupaj 1.299.000 kron. No, dober tek! Radevedni smo, kako dolgo še bo životarilo to prvaško podjetje!

Prvaški prijatelji ubogega ljudstva v ptujskem okraju. Zopet se nam nudi priložnost, da postavimo naše prvake v pravo luč. Okrajni odbor ptujski poslal je pred kratkim občinskim predstojnikom neko prošnjo in jih opominjal, naj bi glede na važnost zadeve dotično prošnjo podpisali in jo poslali svojim deželnim po-

lancem dohtorju Jurtelu in dohtorju Ploju, da bi se potem ta dva v deželni zbornici za dotično stvar potezovala. Prošnja bila je sestavljena samo v nemškem jeziku in se glasi v prestavi nekako tako le:

„Vaše blagorodje! Kakor je pokazalo zadnjo ljudske štetje, živi v ptujskem okraju 79742 duš, gotovo ogromno število, katero pa od dne do dne vedno raste! Prebivalstvo tega okraja zabreduje še povrh vedno bolj v siromaščino. Radi tega se množijo pritožbe, glede ptujske bolnišnice in hiralnice (Siechenhaus), deželnih zavodov, kateri so za vedno množče se število siromaških bolenikov in onemoglih starcev premajhni. Imenovana zavoda morala bi se povečati, tako, da bi imela prostora vsaki še za približno 50 postelj več, kakor do sedaj. Ptujska bolnišnica je tako prenapolnjena, da se je opetovano moralo izjaviti bolenikom, katere so pripeljali od daleč v to bolnišnico, da jih ne morejo sprejeti, ker ni prostora. Ravno tako se prigodi tudi, da se ubogi, onemogli starci ne morejo sprejeti v hiralnico, ker ni prostora in da toraj morajo čakati, dokler kateri v hiralnici ne umerje in jim tako omogoči zaželen sprejem v ta zavod. Seveda ni vsmislu niti ne hiralnice, niti ne bolnišnice, da se mora bolenikom in ubogim starcem zabraniti sprejem v imenovane zavode samo zavoljo pomanjkanja prostora. Že iz golj človečnosti morala bi se imenovana zavoda vendar enkrat povekšati. Radi tega spodaj podpisani občinski urad uljudno prosi: Vaše blagorodje naj blagovoli kot deželni poslanec staviti v deželni zbornici, ki je prav kar 18. t. m. pričela svoje zasedanje, to zadevne predloge, da se bode povekšala javna ptujska bolnišnica in hiralnica tako, da se bode v vsako še lahko sprejelo vsaj še 50 bolenikov, oziroma onemoglih starcev. To pa se bode najlojše zgodilo, ako se imenovana poslopja zviksajo za eno nadstropje. Občinski urad v dne 18. oktobra 1905. Občinski predstojnik.“

To pismo se je razposlalo od okrajnega odbora na občinske predstojnike in se jih je naprosilo, naj bi je v prid vseh siromakov in bolenikov predstojniki podpisali in potem svojim poslancem g. Jurtelu in g. Ploju odposlali. Citiran poziv bil je pisan v nemškem jeziku, ker je bil namenjen deželni zbornici in sicer da bi se tam prečital ne le slovenskim deželnim poslancem, temveč tudi nemškim, ker tudi ti zadnji bi morali glasovati o dotičnih predlogah. K pozivu priložilo se je pismo na občinske predstojnike v obeh deželnih jezikih. Toda glejte, kaj se je zgodilo? Krik in vik jekar na enkrat nastal med prvaki in njih časopisje je besno napadlo ptujski okrajni zastop in njegovega načelnika, češ, da si upata že celo dajati ukaze občinam. Ta besni napad je zopet dokaz podlega prvaškega hinavstva! Že celemu ptujskemu okraju je znano, da si prizadeva sedajni ptujski zastop po vseh svojih močeh le koristiti ljudstvu tega okraja in gori naveden poziv kaže to že sam dovolj. Čeprav okrajni zastop ni nikakor dolžan, da bi se briga za bolenike in za one-

mogle starce okraja, vendar je to storil, samo, da bi ljudstvu pomagal. Prvaška druhal pa se je pokazala zopet v pravi luči! Njej ni nič mar za te bolenike, njej ni mar za onemogle starce, ne, njej je najbolj za to, da napada okrajni odbor in posebno njegovega zasluženega načelnika g. Orniga in to radi tega, ker je bila imenovana prošnja pisana v nemškem jeziku. To je škandal! Okrajni odbor se zavzema za bolenike in onemogle starce brez vse politike in prosi, naj bi se omogočilo slovenskim poslancem, da se tem lojše potezuje za te siromake, prvaška druhal pa hoče to zabraniti hujskajoč občinske predstojnike in jim tako rekoč prigovarjajoč, naj bi ne podpisali dotičnega poziva, naj bi ga ne vposlali svojim poslancem, naj bi toraj pustili siromaške bolenike in onemogle starce na cedilu! Kaj ne, to je do skrajnosti pošteno? Ali sta morda g. Ornig in okrajni odbor s povekšanjem ptujske bolnišnice in hiralnice hotela zopet koristiti mestu Ptuj, sta zopet hotela koristiti Nemcem in ne le edino siromakom slovenskega ljudstva? In če bi bilo pisano dotično pismo v kitajskem jeziku, njegov namen je bil koristiti ubogim slovenskim bolenikom in onemoglim starcem in ta namen je bil blag namen in skrajna podlost je, da se hoče na tako nečuvven način preprečiti. Jurtela in Ploj bi se morala sama od sebe zavzeti za povekšanje dotičnih zavodov in vendar tega nista storila, čeprav sta ravno ta dva vrlina poslanca ptujskega okraja. Jeli se je znabiti povzročila navedena hujskarija tudi po volji teh dveh kmetskih in delavskih poslancev? Bomo videli kaj v tej zadevi ukreneta! Ptujski okrajni zastop pa pozivljamo naj se še v naprej potezuje tako za blagor ljudstva, kakor do sedaj in naj pusti hujskajoče — pse lajati, ker itak dolgo več lajali ne bodo! Posebno pa še prosimo načelnika okraja g. Orniga naj se on v deželni zbornici potezuje za povekšanje bolnišnice in hiralnice, naj upliva on na svoje tovariše, nemške poslance, da bodejo privolili, da se postavi na deželne stroške še eno nadstropje na imenovana zavoda. Gospodje prvaki in klerikalci, sram vas bodi, da vam je mednarodna hujskarija bolj sveta, kakor pa nebroj ubogih bolenikov, nebroj onemoglih starcev, katerim hočete preprečiti pomoč samo le radi tega, ker je bila pisana prošnja za to pomoč v drugem deželnem jeziku. To smo s tem danes javno pribili, da zopet sprevidi ljudstvo, kako zagrizeni hujskači so ravno tisti, ki bi morali ljudstvu pomagati, to smo priobčili, da bodejo vedeli boleniki in onemogli starci ptujskega okraja, kdo se je za njih potezoval in kdo se je na vse kriplje prizadeval, da jim zabrani pomoč.

Vojniška nemška šola. 1. Ni res, da udriham jaz po šolski mladini in da pretepam šolarje; res pa je, da jih nisem pretepal in vedno z njimi ljubeznjivo postopal, kakor se spodobi za učitelja in kateheta. 2. Ni res, da je hujskarija našega „priljubljenega“ kaplana namerjena proti nemški šoli, res pa je, da nisem hujskal in vselej povdarjal da ima vsak narod pravico do svojih šol. 3. Ni res, da

sem s prižnice prosil ljudstvo, naj ne pošiljajo otrok v nemško šolo, res pa je, da sem rekel: pošiljajte slovenske otroke v slovensko — nemške pa v nemško šolo. 4. Ni res, kar pripovedujejo otroci; v nemški šoli morajo otroci kri piti, in da so jim črni hujšakači to rekli; res pa je, da nisem črn hujšakač, pač pa kaplan in katehet, res je tudi, da otroci: v nemški šoli ne pijejo krvi, pač pa vodo, če so žejni. Vojnik, 19. oktobra 1905. Ivan Hribar, katehet na nemški šoli v Vojniku.

Opomba uredništva: Kaj ne, jako duhovit „popravek?“ Mi pa verjemo našemu poročevalcu bolj, kakor kaplanu Hribarju, ker vemo kako — resnicoljubni so kaplani v svojih popravkih!

Vinorejci pozor! Vinorejci, ne dajte se slepariti nekaterim podlim hujšakačem, kateri vam žele iztrgati vaš pridelek iz rok po najnižjih cenah. Mi Vas opozarjamo na oznanilo glede prodaje vina, ki smo je priobčili v naši danajšnji številki.

Grozni poraz kandidata Korošca. Klerikalni kandidat na mesto bivšega poslanca Žičkarja, urednik mariborskega „Fihposa“, je doživel dne 5. t. m. v Vidmu ob Savi grozoviti poraz. Ljudstvo se je očitno in kar na ravnost izreklo, da ga ne mara za poslanca. Poslušalci bilo so vsled Korošcevega vsiljevanja tako razburjeni, da drugi govorniki, ki bi še bili imeli govoriti na tem zborovanju, niso hoteli govoriti. Korošec je pač najbrž sprevidel, da videmski volilci nočejo plesati po njegovi in škofovski piščalki. Sprevidel pa bode to Korošec najbrž tudi še v drugih krajih!

Legar (tifus) se je pojavil v ormožkem okraju in sicer v Hardeku, na Humu, v Litmerku in Pušincih! Bolezni kriva je baje slaba voda iz nekega vodnjaka v Pušincih.

Poročilo ptujskega sejma. Na ptujski sejem, kateri se je vršil dne 2. novembra t. l. prignalo se je 152 konjev, 922 glav goveje živine. Na svinjski sejem, ki se je vršil dne 31. oktobra t. l. prignalo se je 620 svinj. Prihodnji živinski sejem (kot letni) se bode vršil dne 25. novembra. Svinjska sejma sta dne 15. in 22. dne novembra.

Razne stvari.

Orel odnesel otroka. Iz Ženeve se poroča, da je v neki bližnji vasi napadel velik orel neko kmetico, ki je nesla 2 letnega otroka, ter ji hotel iztrgati otroka. Žena je obupno odbijala orla, ki pa se je vedno vračal, dokler ji ni končno res otroka iztrgal, ter odletel žnjim v gorovje. Mati je pribežala domov vsa opraskana in raztrgana, nakar se je takoj nad 50 mož odpravilo iskat orla in otroka, a vse iskanje je bilo zaman.

Kaj je zakon? To vprašanje je stavil v učni uri pred birno neki župnik mladi deklici. Učenka je bila sicer v vseh verskih resnicah dobro podkovana, a navzočnost škofa jo je tako zmedla, da je začela napovedati napačni oddelek v katekizmu, in sicer na mesto da bi rekla: „Zakon je zakrament itd.“ rekla je:

„Zakon je kraj groznih muk, ki jih morajo prenašati duše nekaj časa za pokoro svojih grehov, da se očistijo in pripravijo za boljše življenje.“ In sicer je deklica brblala tako naglo, da je mogel priti župnik z besedo še le na vrsto, ko je že bilo vse izgovorjeno. Jezno je zaklical župnik: „Vsaj to ni zakon, to so vice!“ Škof pa je mirno pripomnil: „Le pustite otroka. Kdo ve, morda pa ima prav. Kaj veva midva o tem?“

Visoko odlikovanje. Avgusta t. l. bila je v Tetschenu ob Elbi velika raztava različnih stvari, katera se rabijo od turistov, lovcev in ribičev. Na to raztavo poslal je c. in kr. dvorni orožni fabrikant g. P. Wernig iz Ferlacha (Borovlja) več svojih priznanih izvrstno izdelanih lovskih pušk. Te puške so bile od komisije raztave potom c. kr. trgovinskega ministerstva odlikovane z največjo odliko. G. Wernig dobil je razven c. kr. državnega darila zlati častni križec.

Dopolnilna volitev za Žičkarjev mandat se najbrž ne razpiše, temuč se počaka, da preteče doba poslovanja sedajne državne zbornice. Kakor se poroča, so za to prosili slovenski klerikalni poslanci, ker se boje, da bi jih ravno ta volitev spravila v veliko zadrego.

Pretečeni oktober je bil letos tako mrzel kakor že ne 130 let. Celó oktobra leta 1805 in 1881 nista bila tako mrzla. Zadnji čas imeli so v Ptuj 7, v Gracu 8, v Celovcu 6 in v Brucku ob Muri celo 12 stopinj pod ničlo.

Kdor ne more zaspati pomaga si baje lahko kakor svetuje neki francoski zdravnik na sledeč način. Roko in sicer dlan naj položi na čelo, tako da bodejo se dotikali prsti lasov med tem ko pokriva roka čelo in nos. Srednji prst naj leži po nosu. Spanec baje precej obide človeka, ako porabi to sredstvo. Že mogoče, sicer pa, kdor ne verjame, lahko se prepriča.

Zima se prebližuje. Človek se lahko brani in si poišče pred mrazom zavetja. Nikakor pa si ne morejo pomagati uboge živali same. Skrbite za živino, ker ona ravno tako občuti mraz in zimo, ker je ravno tako iz mesa in krvi, kakor človek. Pokrij svojo vozno živino, ako mora stati delj časa na prostem! Priskrbi njej topel hlev, in suho ležišče. Kdor nima z živalimi usmiljenja, ni vreden, da je njen gospodar!

Vse naše cenjene naročnike prosimo, da začnejo ponavljati svojo naročnino za leto 1906. Kdor še naročnino dolguje, naj jo pošlje. Upravništvo bode začelo že koncem sedajnega meseca sklepati letošne račune. Toraj pa prosimo, da ne pozabite na nas! Kdor ne ve, kako dolgo ima list plačan ali pa na dolg, naj nam piše. Upravništvo mu bode radovoljno odgovorilo. Priložiti je za odgovor marka, znamka.

C. kr. bajoneti v službi ljubljanskega škofa. Iz Kranjskega poroča se o nekem velezanimivem dogodku, ki se je vršil pred kratkim v Sori pri Medvodah. V tej fari bil je že pred leti nameščen in inštaliran župnik gospod Berce, ki živi s svojimi farani v najlepši slogi in v najlepšem miru. On nje ljubi in oni njega. Iskrena medsebojna ljubezen vlada med njimi in farani, ki so do dobra prepričani, da ne dobe

boljšega dušnega pastirja od svojega do sedajnega; zato si ga skušajo čim dalje ohraniti. Vse to je vedel in ve ljubljanski škof Jeglič. On, ki naj bi kot rthovni pastir skrbel za to, da se ljubezen v njegovi škofiji goji in se spoštovanje do pravih duhovnikov neguje, pa sovraži župnika g. Berce, ker se župnik Berce ne vmešava v nobene politične zadeve. Zato pa si je prizadeval škof, da bi župnika odstranil iz Sori. Že lani je hotel škof izvršiti ta svoj sklep s tem, da je župniku proti postavi sorško faro odvzel. Vsled odločnega nastopa sorških faranov, ki so šli do neželnega predsednika Heina, se je moral škof uklopiti in g. Berce je ostal na svoji fari. Kdor pozna jezno in strastno nprav ljubljanskega škofa, ter njegovo trmoglavost, bo vedel, da je škof vsled te svoje prisiljene uklopnitve bridko prisegel, izvršiti svoj prvotni namen, kadar se mu ponudi prva ugodna prilika za to. V nedeljo dne 29. oktobra popoldan se je po litanijah obrnil sorški kaplan Brajc stoječ pred altarjem nazaj in je rekel: V naši župniji nastanejo v dušnem pastirstvu velike spremembe, a ne dajte se od ljudstva zapeljati. Ker ljudje niso razumeli teh besedi, šla sta po litanijah dva moža vprašat kaplana, kaj je mislil z dotičnimi besedami. On jima pa ni hotel ničesar povedati, ampak je ledejal, da, kar ravna, ravna samo po škofovih navodilih. Ker se iz kaplana ni dalo več spraviti, šla sta moža k župniku, ki jima je pojasnil, da je dobil popoldne pismo od knezoškofijskega ordinarijata, ki ga obvešča, da je premeščen v Boštanj, ker ga čaka izpraznjena fara. Drugi dan, tako je pripovedoval župnik, to je v pondeljek pa pride kanonik Sušnik in bo njemu faro odvzel in jo izročil kaplanu v Sori, Brajcu. Iz pisma je bilo razvidno, da čim preje gre župnik Berce iz Sore, toliko boljše. Ta novica je šla bliskoma po fari in je obudila največjo razburjenost med vsemi farani. Župnika nam hočejo vzeti in sicer s silo, tega ne pustimo je šlo od ust do ust in razburjenost je naraščala. O tej razburjenosti med ljudstvom zvedela je tudi žandarmerija in v nedeljo zvečer sta se podala medvodski stražmester neki Mak in tamošnji župan Smove v Ljubljano po orožnike za drugi dan. — Drugo jutro okoli pol osme ure je bilo pred sorškim župniščem vse polno ljudstva. Bili so možje in žene, fantje in dekleta, vsi iskreni ljubitelji svojega pastirja, župnika Berce. Bilo je kakih 400 do 500 ljudi. Na to se je pripeljal kanonik Sušnik. Ljudje so mu konje obrnili in kočija je bežala s kanonikom vred iz vasi. Čez kake četrt ure se je nekdo pripeljal z vozom in raztrosila se je vest, da se bliža okrajni glavar Cron s 13 žandarji. Ljudstvo se je sedaj zgrnilo pred šolo, kjer začasno prebiva župnik Berce, ker se farovž popravlja. Nastala je tihota, nihče se ni ganil. Ali vsem se je čital iz obrazov odločen sklep, da ne puste svojemu župniku ničesar storiti. Z žandarji je prišel nazaj tudi kanonik Sušnik. Ljudje so bili šolska vrata zaprli in zaklenili ter spravili ključ, češ da ne puste nikogar noter. Žandarmerija je zahtevala, naj se vrata odpro. A ljudje so odgovarjali: Župnišče je naše, mi lju-

bimo našega župnika, hinavski Brajc naj gre, župnik naj pa ostane! Ker je žandarmerija vedno znova zahtevala, naj se vrata odpro in rinila proč ljudi, hoteč se pririti do vrat, vprašali so ljudje, zakaj se jim vsiljuje hinavski Brajc, priljubljenega župnika se jim pa hoče s silo odgnati. Okrajni glavar je odvrnil, da je dobil od škofijstva in od vlade naročilo, naj to izvede. Med tem pogovarjanjem je razburjenost mogočno narastla in ljudje so vpili: Ali smo razbojniki, ali smo tatovi, da z žandarji hodite nad nas! Okrajni glavar Cron je potem žandarjem naročil, naj ljudstvo s silo razženejo. Orožniki so z veliko silo začeli pehati in suvati ljudi s kopiti svojih pušk in posrečilo se jim je razgnati nekaj ljudi, a do vrat vendar niso prišli. Vrata so zastavile ženske in fantje. Konečno so žandarji vendar pririli do vrat, a bile so zaklenjene. Nato sa poslali po ključavničarja. Ko je ljudstvo zagledalo prihajočega ključavničarja, se je v novič zagnalo proti šolskim vratom. Zdaj so v novič začeli orožniki suvati in pehati ljudstvo in trgati proč tiste, ki so držali kljuko šolskih vrat. Žandarji so tolkli okoli sebe, kar so mogli. Vpitje je bilo strašansko, vse je dvigalo pesti, ženske so jokale, skratka bil je strašen prizor. Žandarji so z bajoneti razgnali ljudi in pri vratih sta ostala samo neka ženska in posestnik Janez Lustrek po domače Starman. Štirje žandarji so kakor pobesneli planili na Starmana, dasi se jim ni čisto nič več ustavljal. Ti štirje žandarji so Starmana s silo vrgli na tla in stražmester Mrak iz Medvod je na popolnoma mirnega Starmana planil, kakor tiger in je na tleh ležečega moža zabodel z bajonetom. Potegnil je bajonet iz zabodenca in se vdružil s vso silo zagnal nanj in mu prebodel nogo skoz in skoz. Nato so planili orožniki na dvakrat zabodenega Starmana in ga uklenili, tako, da se ni mogel ganiti. Razven Starmana bil je ranjen tudi neki Bukovec. Ranjenega Starmana pripeljali so v Loko in od tam ga je sodnija poslala v Ljubljano v bolnico, dočim so ranjenega Bukovca obdržali v zaporu.

Dne 5. t. m. vršil se je v Sori ljudski shod na katerem je obsojalo ljudstvo postopanje ljubljanskega škofa. Med drugimi govorniki govoril je tudi župnik Berce svojim faranom. Gospod je govoril med drugim tudi to le:

„Dragi moji župljani, ki Vas vse objemam v gorki ljubezni, rotim Vas in zaklinjam, da se vzdržite vsakega nepremišljenega koraka, ki bi Vam mogel škodovati, vzdržujte se vseh žrtv meni v korist, zakaj za ničesar na svetu bi ne mogel več videti, da bi za-me tekla kri. Naj pride že, kakoli hoče, rad bom vse pretrpel, tem rajši, ako bom vedel, da radi mene ne trpite Vi, dragi moji župljani!

In naj odloči usode vihar, kakor kolj hoče, vedno bodemo ostali prijatelji in na vekov veke nas bo družila nerazrušna vez medsebojne ljubezni.“

Ko je župnik Berce jel zborovalce rotiti, da se naj ne izpostavljajo za njega in jih zagotavljati svoje ljubezni, je glasno ihtenje napolnilo vso sobo. Pri-

letne ženske in mladenke so jokale, kakor mali otroci, mladeniči so si skrivaj brisali solze iz oči in marsikateremu možu je svetla solza iskrenega ginjenja orosila blede lice. Bil je to kakor piše „Sl. N.“ nepozaben prizor, poln poezije, ko je vsa občina jokala za svojega dobrega pastirja, lepa slika ljubezni, ki vlada med pastirjem in čredo. Tukaj se je videlo, kako ljubi in spoštuje ljudstvo take duhovne pastirje, ki so mu res oznanjevalci miru in ljubezni. Celi dogodek nam tudi kaže, da je ljubljanski škof brezvesten človek, kateremu ni mnogo za vero, temveč le za — politiko, katero brezobzirno uganja celo s pomočjo c. kr. bajonetov. Klerikalni „fihpos“, najbrž boš molčal o tem, kakor grob!

Krvavi dogodki v naši državi. Dne 5. t. m. priredili so socijalni demokratje na Dunaju velikansko demonstracijo za splošno in enako volilno pravico. Na stebrih pred državno zbornico, kjer visijo navadno črnorumene (toraj cesarske) zastave, so razobesili rdeče zastave z napisom: Ven s plošno in enako volilno pravico! Udeležilo se je demonstracije kakih 50 tisoč ljudij, večinoma samih čeških delavcev, ki so kričali: „Ven z volilno pravico! Proč s kamerilo! Proč z ministerskim predsednikom!“ Nekateri delavci so splezali na streho državne zbornice in poleg bronastih konj pričvrstili rdeče zastave. Grof Dzieduszyski je o tem prizoru rekel: „Čisto tako, kakor v Petrogradu.“ Pred parlamentom govorilo je več govornikov. Potem so se udeležniki mirno razšli. Dne 6. t. m. pa so bili na dunajskem vseučilišču veliki izgredi. Med nemškimi in nenemškimi dijaki je prišlo do spopadov. Dijaki so petkrat naskočili rampe. Pri tem se je balustrada podrla in več dijakov in redarjev je težko poškodovanih. Vseučilišče se je zaprlo, nobeno predavanje se več ne vrši. — V Pragi vršili so se ti dni tudi krvavi izgredi zavoljo splošne in enake volilne pravice. Demonstracija za njo imela je krvavi izid. Delavci so se zbrali na Vaclavskem trgu. Ko se je pokazala policija, je začela množica kričati: „Proč s kozaki! Mi vam že poplačamo včerašnjji dan.“ Policija se je na to umaknila. Demonstrantje, katerih je bilo nad 50 tisoč so hodili po mestu, kliče: „Živela socijalna revolucija! Živela ruska revolucija. Ven splošno in enako volilno pravico!“ Spomeniku „Čehije“ deli so na glavo rdečo kapo in v roko rdečo zastavo. Dijaki so med odhodom demonstrirali proti profesorju Riegru, ki je glasoval v deželni komisiji proti enaki volilni pravici. Gredoč mimo nemške kazine, je začelo leteti kamenje na kazino in na redarje. Ti so pograbili orožje in začeli razganjati demonstrante. Kakor se trdi od policije, ustrelilo se je od strani demonstrantov trikrat na redarje, na kar so redarji začeli streljati z revolverji na množico, ki je strahoma bežala na vse strani. Ranjenci so obležali na cesti. Nekemu 16 letnemu vajencu je preklal policaj glavo in deček je v bolnici umrl. Tudi v Nakazenski ulici so streljali delavci na redarje, potem pa pobegnili. Pred starim nemškim gledališčem so delavci metali steklenice na redarje in razdrli tlak, da bi napravili barikado. Istotako je bilo na raznih

drugih krajih. Končno pozvali so se vojaki, da bi napravili mir. Pri mnogih delavcih, kateri so bili od policije prejeti, najšli so nabite revolverje. Pri vseh izgredih bilo je ranjenih 47 oseb težko in 180 lahko, ena oseba je bila ubita. Iz med vojakov bilo jih je ranjenih 16. Še le ob 11. uri po noči vrnili so se vojaki nazaj v kasarne. Pač zares, kakor v Rusiji!

Državni zbor se skliče najbrže na dan 28. novembra.

Na Ruskem se vršijo vedno in vedno krvavi izgredi. Koncem prejšnjega meseca izdal je car manifest s katerim naznanja ustavo. Potem takem se opusti ruska samovlada in bode ljudstvo od sihmal, kakor pri nas sodelovalo pri dajanju postav. A vkljub temu še ni v državi miru. Umori so na dnevnem redu. V zadnjem času je vstavilo nebroj delavcev delo, tako da niti vlaki na železnicah niso mogli prevažati. Posebno hudo so jeli na Ruskem preganjati žide; poroča se, da je to preganjanje povzročila vlada sama. Posledice bili so strašanski dogodki v Odesi Kijevu in Wjasmu. Samo v Odesi je bilo 5 do 6 tisoč ljudi ubitih. V Varšavi napadli so vojaki množico in posekali s sabljami vsakogar, ki se ni umaknil. Tako stoje danes razmere na Ruskem in sicer še so žalostnejše, kakor so bile poprej, ko je car izdal svoj manifest, s katerim je zagotavljal prostost ljudstva.

Štajerska deželna zbornica. Dne 15. oktobra utemeljeval je poslanec Ornig svoj predlog glede regulacije Drave. Zahteval je, naj bi se Drava regulirala od Maribora do ogerske meje pri Središču, to pa se tem lažje dovoli, tako povdarja govornik, ker je Štajerska, kar se tiče regulacij rek od države, itak najbolj zanemarjena. V seji dne 27. p. m. so se različne prošnje za podporo občinam, ki so bile po ujmah prizadete, po utemeljevanju izročile pristojnemu odseku. Poslanec Stiger in Wastian sta predlagala glede zgradbe Sulpske železnice (Maribor-Zeleni travnik.) Socijalna demokrata Resel in Schacherl sta predlagala, naj se deželni odbor pozove, da predloži v prihodnjem zasedanju zakonski načrt glede šolskega nadzorstva. V predlogu se zahteva, naj se krajni šolski nadzorniki odpravijo, učitelstvo naj dobi močnejšo zastopstvo v krajnih in okrajnih šolskih svetih. Duhovniki se naj odstranijo iz krajnih in okrajnih šolskih svetov. Dne 3. t. m. je utemeljeval Schacherl svoj predlog. V svojem utemeljevanju je zahteval naj se loči šola od cerkve. Pač pa naj dobijo zdravniki pri šolskih oblastih sedež in glas. Predlog je bil zadostno podprt ter se je izročil naučnemu odseku. Klerikalci so klicali: „Zelo žalostno!“ — Dne 5. t. m. je utemeljeval posl. Stiger predlog glede železnice Maribor-Zeleni travnik. Poslanec Resel in Schacherl sta predlagala strogi zakon glede olajšave pri šolskem obisku. Wastian in Stiger sta predlagala večjo podporo kmetijski družbi za povzdigo reje perutnine. Poslanec Lenko je predlagal ustanovitev deželne bolnišnice v Slovenski Bistrici.

Pred zadnjimi volitvami na Koroškem trobili so klerikalci v svet, da je njihov kandidat Grafenauer — kmet. Sedaj pa se je izvedelo, da ima Grafen-

er kot domačo živino le eno — kozo in eno oslo, kateri stvarci pa mu po poročilih klerikalnih stanov prinašajo baje dovolj „žegna“ in sreče. Sicer se ne čudimo, da redi Grafenauer oslico, saj je, kakor je pokazalo veliko število glasov, katere je on dobil pri zadnjih volitvah, v nekaterih krajih na območju — oslov dovolj!

Knjiga: „Der Gemeindesekretär“ velja 6 kron, pa 3 krone, kakor smo nedavno po pomoti pisali. Knjiga „Der Haussekretär“, ki ne bi smela najti v nobeni premožnejši hiši, velja 3 krone.

Se nekaj o „sokolovem“ izletu v Ormož. Ni res, da nas je šlo pet v gostilno Gomzija, ampak bilo je šest. Ni res, da bi nas bil pri Gomziju zadel kak pijan hlapec, ali pa mi njega. Ni res, da nas bil ondi kak hlapec pozdravil, kličeč nam: „Heil!“ Ni res, da bi nas bila ta beseda razburila, ker je vsplah slišali nismo. Ni res, da bi bili natepli hlapca, ker ga vsplah ondi nismo videli. Res pa je, da so prišli za nami v Gomzijevo gostilno občinski tajnik g. J. Gedlička, občinski redar Košajnč še neki drugi človek, to je bil baje tepeni Hafrijev hlapec Rojko. Res je, da je občinski tajnik izpraševal, kdo je tega hlapca vdaril; ja Florijan Kukovec sem mu odgovoril: „Was weiss ich's!“ Na je občinski tajnik prašal hlapca, kazoč s kazalcem moja (Kukovec) prsa: „Hat der Sie geschlagen?“ Hlapec odgovori: „Nein, der hat mich nicht geschlagen.“ Občinski tajnik je na dalje iskal storilca po sobah, ni nikogar našel; potem pride spet nad mene (Kukovec) in se zadere: „Wer hat ihn dann geschlagen?“ „Dann hab' halt ich ihn geschlagen,“ sem (Kukovec) odgovoril, proseč naj nas na miru pusti. To so me odvedli občinski tajnik, redar in Hafrijev hlapec v občinski zapor, kjer sem bil od dveh četrt na šest zaprt; ni toraj res, da bi bil jaz (Kukovec) c. kr. sodnji izročeni; še le ob četrt na šest je redar Košajnč mene peljal k c. kr. sodnji, uraduje v I. nadstropju, pustil me pa je v prijemnem vhodu, ne da bi me bil c. kr. sodnji izročil; ni sem brez vsakega varstva čakal eno uro, ker je bil redar Košajnč takoj odstranil; še le ko prišel g. Dr. Mohorič po šesti uri doli Košajnča iskat, videl mene (Kukovec) na prostem; g. Dr. Mohorič dal Košajnča iskati sodnijskim slugom, meni pa rekel: „Vi pa pojdete zdaj gori in bodete ondi klopčki čakali, dokler bodete zaslišani, kar se je tudi zgodilo; še le po sedmi uri me je g. Dr. Mohorič izpustil na prosto. V Ormoži, dne 21. oktobra 1905. Florijan Kukovec cand. jur., Ciril Geršak inženier, Franz Majcen biležniški uradnik.

Opomba uredništva: Celo stvar bode najbrž na tem pojasnila dotična sodnijska obravnava, o kateri smo poročali.

Gospodarske stvari.

Kedaj se naj trebijo krone sadnjega drevja? V let in devedeset sadjarjev med 100 odgovorilo na to vprašanje: v pustnem času pa do spo-

mladi. To mnenje splošno vlada. Je li pa res tako?

Da je treba krono otrebiti, o tem je svet sedaj že večinoma prepričan. Skoro vsakdo ve, da je treba stare, bolehe veje kot nepotrebne zjedalke od zdravih vej kot zaščitnice nekterega zelo škodljivega mrčesa, posebno zloglasnih lubarjev, skrbno odstraniti. Kedaj pa se take bolehe veje najlažje opazijo? Vsak mi bode pritrdil, tedaj, ko je drevo še zeleno, ko je še listje na njem.

Znano je tudi, da je treba krono tako otrebiti, da lahko prihaja svetloba povsod v njo. Brezlistna krona je vsaka dovolj svetla videti. Kedaj se toraj najbolje presodi, ktere veje so pregoste, ktere ne? Zopet tedaj, kadar ima drevo še listje. Evo vam že dva zelo važna vzroka, da se izvršuje trebljenje kron ob času, ko je še listje na njih.

Tedaj se tudi lahko razlikuje, ktere veje so bolj zdrave, krepke, potem, kako imajo razvito listje. Krepeke se puste.

Skušnja pa še tudi kaj drugega uči, in potrjuje znanstvena načela. Ona uči, da je drevje baš najbolj občutljivo proti pomladi, tedaj, ko se začne sok po njem močno pregibati, pa še ni listja, ki bi ga porabilo. Vsled izrezovanja vej proti pomladi premoten sok more napraviti hude posledice. Bolezni, ki nastanejo večinoma vsled nepravilnega toka in porabe soka n. pr. rak, smolikavost itd. baš najraje nastopijo na pomlad obrezovanem drevju. Obrezovanje ali izrezovanje na pomlad more za občutljiveje drevje n. pr. koščičasto, neposredno vsled smolike postati pogibelno.

Kdor ne veruje, naj poskusi ter n. pr. napravi na črešnjah zareze večkrat na leto. Našel bode večinoma le iste rane, ki so pomladi napravljene, smolikave.

Izrezovanja pozna na pomlad, ko začne drevje svoje brstje razvijati, je brez ozira na škodljivost zdravju tudi nasprotno vsem pravilom umnega oskrbovanja drevja. Pameten sadjar mora drevje navadno krepiti, ne pa ga po nepotrebem slabiti. Za razvoj brstja je imelo drevo pripravljeno od lanskega leta rezervo, nakopičeno v koreninah, deblu, vejah in očeh. Čim se je brstje razvilo, je ta rezerva večinoma porabljena. Če izrezujemo veje tedaj, ko se je brstje razvilo in prej, ko je moglo popolnoma razvito listje novih snovij pripraviti, gre teh snovij večji del drevju po nepotrebem v zgubo. (Konec sledi.)

Pisma uredništva.

Rečica na Paki. D! List se Vam redno pošilja, toraj mi nismo krivi, ako ga ne dobite. Je li kriva znabiti Vaša pošta? Prosimo naznanite nam to takoj! — **Sv. Tomaž pri Ormožu.** Ako ne dobite lista o pravem času, kriva je temu najbrž tamošnja pošta. Od nas se list redno pošilja. Če poštar list zadržuje, blagovolite nam to naznaniti. — „**Zagarski mojster**“ v Framu! Pošljite Vaš naslov (adres) na upravnistvo. Za odgovor priložiti je znamka (marka)! — **Iz Oplotnice.** Ni za rabo. Preveč osebno! Bili bi toženi! — **Leskovec.** „Puščavnik iz jürovseka!“ Odložil sem zaradi neke zanimive sodnijske obravnave iz Leskovca Vaš dopis. Splah pa govoriva o celi zadevi poprej osebno. Zdravi! D. — **Noblestov, Amerika.** P. H. Dolar smo sprejeli. Za Ameriko

velja naš list 3 krone na leto. Vaša naročnina je toraj plačana do 1. februarja 1906. Srčen pozdrav iz Štajerskega. Prosimo pišite zopet kaj! — Zinžat. Ako „Švajger“ ne bo nehal udrihati po našem listu in po naprednjakih, bomo tudi njemu podržali zrcalo, da se bode v njem malo ogledal. Opazujte ga in poročajte! Tokratno poročilo bilo je preveč osebno. — Sv. Martin pod Vurbergom. Prosimo, da pridete radi Vašega dopisa na osebni pogovor v uredništvo. — Markovce. Vašo farško fehtarijo pokrtučimo na skorem. — Hajdin. Pustite jezično tercijsko, ogibliti se je, pa bo! Dopis je preveč osebno, toraj ga ne moremo priobčiti. — Dobje pri Planini. Vse je v redu! Poslal sem Vam pismo in prosim takoj odgovora. „Poslano“ pride na vrsto. Na svidenje! D — Vsem dopisnikom. Prosimo za kratka, jedrnatna poročila. Kar se ni tokrat priobčeno, priobčimo! — St. Jurij na Ščavnici! Na Kuncija nismo pozabili! Ne bomo mu prižanesli! — Petrovče. Žalibog prepozno dobili!

Naprednjaki, podpirajte samo obrti in gostilne somišljenikov, naprednjakov. Ogi-bajte se takozvanih „narodnih“ trgovin klerikalcev in prvakov!

Loterijske številke.

Trst, dne 28. oktobra: 45, 84, 43, 13, 44.
Gradec, dne 4. novembra: 7, 58, 25, 63, 42.

Kateri boleniki rabijo z najboljšim uspehom naravno vracilo namreč Franc Jožefov grenki vrec (Bitterquelle)? Vsi tisti, kateri so prisiljeni služiti si svoj kruh bodisi s telesnim, bodisi z duševnim delom in ki občutijo vsled teh naporov motenje v prebavljanju, sploh v važnih telesnih organih. Pa tudi tistim ubogim srečnim, kateri so uživali preobilno ob mizi življenja in katerim grozi debelost se svojimi neznosnimi občutki, se priporoča za njihovo zopetno zvrčitev kot najboljše in edino uspešno sredstvo Franc Jožefov grenki vrec.

Pekovskega učenca

starega najmanj 15 let, takoj sprejme pekarna Regula v Celju.

Ženitbena ponudba.

Oženil bi se rad mlad, priden obrtnik, ki bode imel okoli 1000 kron premoženja. Za ženo si želi deklico, katera je kuharica ali pa natakara ali pa tudi kaka obrtnica. Premoženja naj bi imela 400 do 600 kron ali pa lastno hišo. Resne ponudbe s sliko naj se blagovolijo vpsolati na upravnistvo „Štajerca“ pod srečna bodočnost. 472

Lepo posestvo

ležeče pri Sv. Magarjeti pri Celju se takoj za 6000 kron proda. Na posestvu stojé zidana hiša, krita z opeko in gospodarska poslopja, vse v najboljšem stanu. Polovica kupnine ostane tudi lahko vknjižene. Vprašati je pri Sv. Marga-jeti pri Celju hišno število 6.

Okrogle mize

za gostilničarje potem prav močna miza za natankanje (Schankpudel) z bakrenim kotlom in s tremi predalami se prodajo po jako nizki ceni. Vprašati je pri gosp. Leopoldu Slawitsch, trgovcu v Ptuj. Florijanski trg.

Kovaško oglje

jako dobre kakovosti, s katerim so zadovoljni vsi kovači, se dobi po jako nizki ceni v Segi pri Makolah. Naslov prodajalca pove „Štajerca“. 474

2 pekovska učenca

lepega obnašanja in z dobrimi šolskimi spričevali se takoj sprejmeta v pekarijo na deželi. Učiti se njima bode 3 leta. Obledo oskrbi mojster, Naslov (adres) pove „Štajerca“.

Najboljše in najceneje glasbeno orodje

dobi se le pri W. Schramm, izdelovalcu instrumentov v Celju, Grazerstrasse št. 14. Gosli za vajo dobe se že za 5 K, za 6-50 K 8 ali 10 K. — Gosli, katere imajo prav močen glas veljajo 20, 25, 30 do 50 K. — Jako fine citre za koncerte veljajo 14, 15, 20 do 200 K. Harmonika (enoglasna) velja 5, 6, 7 do 15 K. Harmonika (dvo Glasna) velja 28 30 do 40 K. V zalogi so tudi vsakovrstne trompete, kitare, piščalke, vsakovrstni bobni, tamburice istotako tudi vsakovrstne strune.

— Popravila se izvršujejo jako fino in po najnižih cenah. 477

Nagrobne vence

(Grabkränze) jako fino izdelane po 6, 8 ali 10 kron, kakor tudi venčne trakove (Kranzschleifen) z napisom ali brez napisa imata v obilnej zalogi 475

Brata Slawitsch v Ptuj.

Mlado kelnerco

katera zna dobro računati, potem

mladega fanta k konjem

takoj sprejme

Hans Straschill na Bregu pri Ptuj.

Za jesensko gnojenje

priporočam svoje izvrstne umetne gnoje in sicer:

Thomasovo žlindro z 16 do 20%, Kainit, Kalijevo sol (40%), Superfosfate, Žvepleno kisel kali, Žvepleno kisel amonijak. Vse po najnižjih cenah.

Franz Frangesch

trgovina železnine in špecerijskega blaga v Mariboru.

Vinorejci in vinski kupci pozor!

Kdor ima vino za **prodati** istotako, kdor hoče **kupiti** vino navarnost od posestnikov vinogradov naj pošlje svoj naslov (adres) na upravnistvo „Štajerca“.

Neki kupec želi kupiti do 20 polovnjakov izabele. Kdor jo ima prodati, naj to pismeno oznani uredništvu „Štajerca“.

Šiviljska učenca

se takoj sprejme pri Johani Viher, šivilji v Dragoji vasi, Cirkovce pri Pragerskem.

Za vsaki instrument jamčim.

RAZGLAS.

Z ozirom na razglas c. kr. štajerskega nametstva z dne 18. avgusta 1905, št. 38272, o vršitvi polnilne volitve trgovinske in obrtne zbornice v Gradcu, kateri je bil razglašen v „Grazer Zeitung“ z dne 20. avgusta 1905, števil. 190, se s tem na znanje daje, da je pisana c. kr. volilna komisija za trgovinsko in obrtno zbornico v Gradcu sestavila imenike upravičenih volilcev, ki jih je razdelila po davčnih okrajih.

V svrhu vlaganja morebitnih ugovorov bodo ti imeniki javno razgrnjeni od 6. novembra do vključno 20. novembra 1905 za celi zbornični okraj pisarnici trgovinske in obrtne zbornice v Gradcu, Neuthorgasse števil. 57, I. nadstropje, in za vsaki davčni okraj (izvzemši davčna okraja Gradec, mesto Gradec okolica) pri c. kr. davčnih uradih med nastojalnimi uradnimi urami.

Te ugovore je vložiti pismeno neposredno pri c. kr. volilni komisiji za trgovinsko in obrtno zbornico v Gradcu, Neuthorgasse števil. 57, I. nadstropje v zgoraj omenjenem roku, in sicer takó, da se isti izročijo najpozneje dne 20. novembra 1905 pred poštним pom. c. kr. pošti.

Volilcem, kateri imajo v več volilnih razredih pravico, je dano na voljo, se izreči vsak čas, najpozneje pa neposredno pred izvršbo volilne pravice pri c. kr. volilni komisiji, v katerem volilnem razredu imajo vršiti volilno pravico, ker drugače ostanejo isti volilci v tistem volilnem razredu, katerem plačujejo višji davek.

Vse vloge upravičenih volilcev pošiljajo se c. kr. volilni komisiji po pošti poštne proste, če se v nadstropju pripravi: „V volilnih zadevah trgovinske in obrtne zbornice v Gradcu.“

Na podlagi popravljenih volilskih imenikov bode c. kr. volilna komisija izdala izkaznice in glasovnice volitev ter jih razposlala z razpisom volitve upravičnim volilcem potom c. kr. pošte.

Kočno se opozarja, da se je volilni red za trgovinsko in obrtno zbornico v Gradcu, katerega je izdal c. kr. trgovinsko ministerstvo z ukazom z dne 1. decembra 1901, števil. 4999 trg. m., razglasil v „Kärntner Zeitung“ in ukaznem listu za vojvodino „Kärnten“, XXIX. kos letnika 1901, pod števil. 89.

Gradec, dne 31. vinotoka 1905.

469

C. kr. volilna komisija

trgovinsko in obrtno zbornico v Gradcu.

Razglas.

464

Dne 2. januarja leta 1906 prične se na deželni šoli za podkovanje v Gradcu učni tečaj. Za ta tečaj razredilo se bode med potrebne in pridne kovače 10 deželnih štipendij tudi po 100 kron, istotako več štipendij tudi po 100 kron katere sodarovali različni okrajni zastopi. Kolikor pripuščajo prostori v zavodu, bodejo lahko tudi učenci tega tečaja dobili prosto stanovanje. Štipendije se podelijo po sledečih pogojih: Prosilec mora biti star najmanj 18 let, mora imeti zdrav in krepak telesni razvitek, nadalje mora imeti domovinsko pravico na Štajerskem. Zahteva se tudi da ima dobra spričevala iz ljudske šole in je bil že vsaj dve leti v delu pri kakem kovaču za podkovanje.

Razven tega se mora vsak prosilec pismeno zavezati, (z reverzom), da bode po dovršenem učnem tečaju za podkovanje najmanj tekom treh let izvrševal kovaški obrt kot mojster ali pa tudi kot pomočnik na Štajerskem, oziroma v tistem okraju, od katerega je za ta tečaj štipendij sprejel.

Prošnjam, ki se morajo vposlati na štajerski deželni odbor, priložiti je, goro naveden reverz, krstni list, domovnico, potrdilo da se je prosilec izučil kovaškega obrta (Lehrbrief), spričevalo o zdravju, šolsko spričevalo, ubožno spričevalo, spričevalo o dobrem obnašanju in delavska knjiga (Arbeitsbuch). Prošnje se morajo vposlati vsaj do 30. novembra 1905 deželnemu odboru.

Vsaki tisti kovač, kateri se hoče vdeležiti poduka v tem tečaju, ne da bi prosil za štipendij, se mora vsaj v prvih treh dneh po začetku tečaja zglasiti pri vodju zavoda. Prinesti mu je s seboj: dakaz, da je star vsaj 18 let, da je delal že najmanj dve leti pri kakem kovaču za podkovanje kot pomočnik, nadalje dokaz, da je dovršil z dobrim uspehom ljudsko šolo, da se je izučil kovaštva (Lehrbrief) in delavsko knjigo (Arbeitsbuch).

GRADEC, dne 18. vinotoka 1905.

Od štajerskega deželnega odbora.

Glasovir (klavir)

na katerem se lahko vadi novinec se radi preselitve takoj proda za samo 45 K. Naslov (adres) je Ribitsch Jak., Kanischavorstadt 45 Ptuj. 444

Učenec

442

iz poštene hiše, kateri je zmožen obeh deželnih jezikov in ima dobra šolska spričevala, se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom in z železnino. V Leposcha, Ptuj.

Dva pridna viničarja.

katerih vsaki mora imeti 3 do 4 delavne moči, takoj sprejme Josef Fürst, posestnik vinogradov v Ptuj, 467

Stariši, varuhi pozor!

17 do 20 let stara deklica, poštenih starišev, ki zna pisati in brati ter je zmožna obeh deželnih jezikov (toraj zna nemški in slovenski) se sprejme od nekega premožnega krčmarja in posestnika v lepem kraju na deželi v službo. Plačilo po dogovoru. Ako bode deklica pridna, sprejela se bode kot hčerka v obitelj (familijo), ker nima dotični krčmar in posestnik lastnih otrok. Deklica mora hiti po vsem lepega obnašanja in mora imeti nepokvarjen značaj. Ponudbe in sicer s sliko (fotografijo) naj se pošlejo na upravnništvo „Štajerca“ pod števil. 446. 446

Čevljarskega učenca

473

takoj sprejme Albert Lončar, čevljarski mojster v Mariboru poštna ulica št. 9.

Zahtevajte pri nakupu

Schichtovo štedilno milo z znamko „jelen.“

Ono je zajamčeno čisto in brez škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da do imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Varstvena znamka.

Dobiva se povsod!

Pravo domače platno

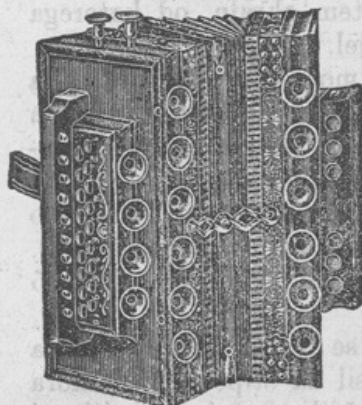
za rjuhe in perilo priporočava po sledečih cenah:

Cela sešita (rjuha) za posteljo 2 ali 2½ metra dolga, velja samo 1 gold. 20 kr. — Najfinejša sešita rjuha iz tenkega domačega platna 2 m dolga, velja samo 1 gld. 50 kr.

To domače platno se tudi prodaja na metre in sicer velja, čeprav je platno 160 cm široko, meter samo 75 krajcarjev. — Domače platno za „strožoke“ velja meter 20 ali 25 kr., za obleko meter 28 do 35 kr. Vzorci (muštre) se tudi vpošljejo pa zahtevo.

Brata Slawitsch 265
trgovca v Ptuj, Florianski trg.

30 dni na ogled

po pogojih mojega cenika, tedaj brez nevarnosti naročevalca, posiljam jaz po poštnem povzetju mojo harmoniko „Volksfreund“ št. 663, da zamorem vsakega o izvrstni kakovosti te harmonike prepričati. Ta harmonika ima patentirano nezlomne zavita peresa ne samo za tipke ampak tudi za base in za zaklopnice, potem 10 tipalcev, 2 registra, dvoglasna, 48 glasov, 3 vrste trobent, lepo mahagoni barvno politirana, črni robi z barvnimi portami, dvojni meh, z niklastimi okovi, velikost 31x15 cm in stane 3 gold. 50 kr. Navodilo, po katerem se lahko vsak sam nauči igrati, priložimo zastonj. Ceneje in manjše harmonike za učenje, posebno za otroke za 1-80 gold., 2, 2-20 in 2-40 gold. Finiše harmonike po 4-50 gold., 5, 6, 7 in 8 gold. so razvidne iz mojega cenika. Na mojih harmonikah ni celinskih izdatkov, ker so češki rokotvori, prosim se na to ozirati. Nobena rizika! Zamenjena dovoljeno ali denar nazaj. Pošiljanje po poštnem povzetju od „Erzgebirgisches Musikwarenversandhaus“

Hanns Konrad, Brüks-u št. 876 (Češko.) 329

Velik slikan cenik z nad 1000 slikami pošlje se vsakemu zastonj in franko,

Amerikanske trte

in sicer **riparia Portalis** prodaje po jako nizki ceni

F. C. Schwab, Ptuj.

451

Krojaškega učenca

takoj sprejme Jakob Skassa, krojaški mojster v Slovenski Bistrici. Uk traja 4 leta. Učenca oskrbi v tem času mojster popolnoma sam, 445

Pekovskega učenca

takoj sprejme Johann Turčič, pekovski mojster v Pragerhofu. 439

Veliko presenečenje.

Nikdar več v življenju se ne ponudi taka prilika.

500 kosov samo 1 gld. 80 kr.

Ena krasno pozlačena 36 ur tekoča precisaner ura s sekundnim kazalom, ki natančno kaže in za katero se jamči 3 leta, ena moderna židana kravata za gospode, 3 jako fini žepni robci, en prstan za gospode z imitiranim žlahtnim kamnom, 1 nastavek za smodke z jantarjem (berensteinom), 1 eleg. broša za dame (novost), 1 krasno žepno tojletno zrcalo, 1 usnat mošnjiček, 1 žepni nožič z pravo, 1 par manšetnih gumbov, 3 gumbi za srajco, vse iz duplezlata z patentiranim zaklepom, krasen album za slike v katerem je 36 najlepših podob sveta, 5 reči, katere povzročajo pri starih in mladih mnogo smeha, 1 jako koristna knjiga, v kateri so zložena pisma, 20 reči za korešpondenco in še 400 drugih različnih stvari, katere se rabijo pri hiši in so za vsakogar potrebne, vse to se dobi z uro vred, katere je sama tega denarja vredna, za samo gld. 180. Razposilja se proti povzetju ali če se denar pošlje naprej, skozi dunajsko razposiljalnico Ch. Jungwirth, Krakau A/4. 1048 NB. Za neugajajoče se denar vrne.

Veliko presenečenje!

Nikdar v življenju ni več take prilike 33

500 komadov za 1 gld. 95 kr. Ena krasno pozlačena precisna ura, katere točno teče in za katero se 3 leta jamči, z jako primerno verižico, ena moderna židana kravata za gospode, 3 jako fini žepni robci, en prstan za gospode z imit. žlahtnim kamnom, 1 krasen mošnjiček, 1 jako fino žepno zrcalo, 1 par manšetnih gumbov, 3 gumbi za srajco, (3/4 dubla-zlat) z patentiranim zaklepom, 1 jako fini tintnik iz nikelnja, 1 fini album z 36 najlepšimi slikami, 1 eleg. broša za dame (novost), 1 par bouton s simili-brilantom, 5 različnih smešnih reči za stare in mlade, 20 različnih reči za korešpondenco in še 400 drugih različnih stvari, katere se rabijo pri hiši in so za vsakogar potrebne. Vse to se pošlje z uro vred, katere je sama tega denarja vredna, za samo 1 gld. 95 kr. Razposilja se proti poštnemu povzetju ali če se denar pošlje naprej.

Dunajska centralna razposiljalnica P. Lust, Krakov (Krakau) Nr. 41. NB. Za neugajajoče se denar vrne.

V najem se da novo židana hiša

s trgovino z mešanim blagom, s prodajo žganja in s trgovino s vinom. Hiša je enonadstropna in stoji v bližini Celovca. Več se zve od Jakoba Lauegger, Slov. Plajberg št. 10, pošta Podgora (Unterbergen) Koroško. 432

Popolnoma izurjen žagarski mojster

ki to delo opravlja že 16 let želi svojo službo spremeniti. Službo lahko takoj nastopi. Žagarski mojster vzame lahko s seboj tudi izvrstnega pomagača. Naslov (adres) pove „Štajerc“.

Fotografije kot znamke

(marke l'ki znamkam na pismah) in dopisnice s sliko izdeluje po vsaki poslani fotografiji najceneje Otto Neumann, Prag, Karolinental št. 130. Ceniki se pošljejo na zahtevanje brezplačno in franko. 470

Dobra majhna trgovina

v lepem kraju na Spodnjem Štajerskem, tik cerkve in šole se za voljo rodbinskih razmer po prav ugodnih pogojih takoj prodaja. Blago v zalogi te trgovine je vso novo. Ponudbe naj se pošljejo na upravništvu „Štajerca“ pod št. 436. 436

Moko (melo) za žito

da Anton Strasser, posestnik umetnega mlina v Gornji Polskavi (Imenovani bil je več let nadmlinar pri g. dr. Reiser-ju v Pekrah pri Mariboru. Ako se zamelje 100 kil pšenice, treba je plačati 60 krajcarjev ravno tako za vsako drugo žito 446

Kovaškega učenca

takoj sprejme F. Westermayer, kovački mojster v Celju. 447

Lepa hiša

stoječa v Vojniku (Hochenegg) s 4 sobami, 2 kuhinjami in s kletjo se takoj po prav ugodni ceni prodaja. Tik hiše je tudi vrt za zelenjavo. Vse kupnine ni treba takoj izplačati, temveč ostane lahko tudi večji znesek vknjižen. Naslov (adres) pove „Štajerc“.

Pekovskega učenca

starega 15 do 16 let takoj sprejme Ludwig Tekautz, pekarski mojster Strass. 457

Franc Jožefov
grenki vrec (Bitterquelle)
je najboljša grenka voda (Rabi se ta voda
tudi med drugim v splošni dunajski bolnišnici)

Št. 40.605
II 7548 1905.

Razglas.

453

Naročitev ameriških trt za plačilo iz združenih državnih in deželnih nasadov za nasadno dobo 1905 in 1906.

Štajerski deželni odbor imel bo za prodati v prihodnji spomladi iz združenih državnih in deželnih nasadov naslednje množine ameriških trt, in sicer:

I. 800.000 ceplencev, večinoma od rumenega šipona, jaske graševine, belega burgundca, bele in rudeče žlahtnine, želenciča, rudečega traminca, renske graševine, muškateleca, cepljenih na riparijo Portalis, vitis Solonis ali rupestris Montikolo.

II. 700.000 korenjakov od riparije Portalis, vitis Solonis in rupestris Montikole.

III. Večje število ključev od zgoraj imenovanih treh podlag. Cena trtam je:

I. 1000 komadov ceplencev 200 kron za imovite posestnike, 140 kron za vse druge.

II. 1000 komadov korenjakov 24 kron za imovite posestnike, 16 kron za vse druge.

III. 1000 komadov ključev 10 kron.

Deželni odbor si pridrži pravico, naročnikom od več kakor na 1000 ceplencev in 3000 korenjakov ali ključev zmanjšati naročeno množino trt, ravna se po številu oglašanih naročil.

Naročila na te trte naj se vložijo do 15. novembra t. l. naravnost na deželni odbor v Gradec ali pa skozi občinske urade, pri katerih se dobé v ta namen narejeni naročilni listi.

Občinski predstojniki morajo izpolnjene naročilne liste odposlati takoj deželnemu odboru v Gradec.

Naročila, ki se vložijo do 15. novembra, se bodo zbiralale in trte potem razdelile, razmeroma med vse naročnike, ako jih ne bi bilo toliko, da dobi vsaki naročeno število.

Vse te trte se bodo oddajale le štajerskim posestnikom in morajo tudi oni naročniki, kateri vložijo prošnje naravnost na deželni odbor, doprinesiti potrdilo od občinskega predstojništva, da imajo res vinograde v občini.

Cene veljajo na mestu, kjer so bodo trte odkazale, in se mora znesek izplačati pri prevzetju. Ako se trte odpošljejo po železnici, se bo znesek povzel. Stroški za zavitek in dovoz se bodo posebej zaračunili.

Na vsakem naročilu je natanko navesti: 1. ime (tako napisano, da se lahko čita), bivališče in stan naročnika; 2. davčna občina, v kateri se nahaja vinograd, ki ga hoče naročnik obnoviti; 3. vrsta trte (sorta), katero želi; 4. zadnja pošta ali železniška postaja.

Ako bi zaželjena vrsta pošla, bo se ona z drugo enako nadomestila, ako si naročilec tega odločno ne prepove.

Trte se morajo po naročnikih ako mogoče osebno prevzeti, če se po železnici dopošljejo, pa takoj po vsprejemu pogledati.

Pritožbe se morajo vložiti takoj na vodstvo; na poznejše pritožbe se ne bode oziralo.

GRADEC, dne 4. oktobra 1905.

Od štaj. deželnega odbora.

Stroji za napravljjanje rezi

s patentovani tečaji na valjarje, ki se sami mažejo, s prav lahkim tekom in prihranitvijo moči do približno 40%.

Stroji za rezanje repe in krompirja, mlini za napravljjanje šrota, za mečkanje sadja, stroji za parenje krme, prenosljive štedilne peči s kotlom z emajliranimi in neemajliranimi vložnimi kotli, stoječi ali pa taki, ki se dajo prevažati, za kuhanje ali parenje krme, krompirja, za mnoga gospodarska in gospodinjstva opravila i. t. d., nadalje luščilni stroji za koruzo, čistilni mlini za žito, trijerji, razbiralniki, stiskalnice za seno in slamo, mlatilni stroji, vitali (Göpel), jekleni plugi, valjarji, brane.

Najboljši sejalni stroji Agricola

(zistem na tiralna kolesa) z najlahkejšo rabo, z menjalnimi kolesi za vsako seme, za breg, kakor za ravnilo.

Samotvorne patentovane škropilne priprave za pokončevanje različnih škodljivih rastlin škodovalcev na sadnih drevesih in za zatiranje peronospor izdelujejo in razpošiljajo v najnovejši odlikovani konstrukciji

Ph. Mayfarth & Co.

tovarna gospodarstvenih strojev, livarna železa in fužine na par Dunaj, II/I, Taborstrasse 71.

Ilustrovani katalogi zastoj in franko. Zastopniki in prekupci se iščejo.

Popolno prepričanje

da sta lekarnarja

Thierryja balzam in centifolij-sko mazilo

284

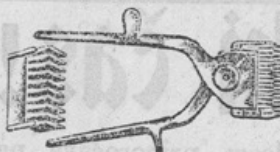
nedosežno uspešno sredstvo za vse notranje bolezni, influenco, katar, krč in vnetje vseh vrst, telesno slabost, motenje prebave, za rane, bule in poškodbe. Pri naroči balzama ali pa na željo posebej se pošlje zastoj knjižica s tisoči originalnih zahvalnih pism kot domači svetovalec 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic balzama 5 K, 60 majhnih ali 30 dvojnatih steklenic 15 K. — 2 lončka centifolij-skega mazila 3/60 K franko z zabojčkom.

Naslov: lekarnar H. Thierry v Pregradi pri Rogatcu. Ponarejalce preuredb bom sodno zasledoval.

Samo se plača.

327

30 dni na poskus pošljem moj pravi, fino ponikljan la solingenski stroj za striženje last „Atlas“

glasom pogojev mojega kataloga tedaj brez nevarnosti za narečevalca, da zamoremo vsakega prepričati o izvršni trpežnosti našega stroja. Stroj za striženje las narej iz la solingenskega jekla, najfinišne ponikljan, z 36 zobmi, z 2 grebeni za pretaknjenje za 3, 7, in 10 mm dolge lase. Vse izvršno izdelano z rezervnim perom v lepi škallji z navodilom za uporabo, da lahko vsak takoj lasi striže. Cena samo 3 gold. Ta stroj plača se sam, posebno v familijah, kjer so otroci, ker se izdelek še doprinese v 1/4 letu. Navadene stroje za striženje las, ki so takoj za nič, nimam. Stroje za striženje brade režejo na 1 mm 2 gl. 50 kr. Škarje za konje in pse, ki so za vsakega ki ima konje in pse neugibno potrebno 2 gl. 50 kr. Pošilja po poštnem povzetjem

Hanns Konrad v Brüks-u šte. 876 (Češko).

Cenik z mnogimi podobami čez 1000 vsakemu zastoj in franko

Dobre ure po ceni z 3letno pisмено garancijo,

gold. 3·80**Prave srebrne
remonter-ure**

od c. kr. novčnega urada štempljane, z steklinasto cifrenico, z kazalcem sekund, dobro in točno regulirane, la kakovosti gold. 4·80. Ista ura z zlatnim robom gold. 5·50, z 2 pravima srebrnima pokrivalama brez zlatega roba gold. 5·75, z 2 srebrnima pokrivalama z zlatim robom gold. 6·50. Prava srebrna puncirana anker-remonter ura, dvojno pokrivalo, izvrstno notranje izdelano z 15 rubinkamni, krasno cifrenico, kazalcem sekund, fino blago, točno regulirana.

3 leta garancija gold. 8·50. Ure za gospe, zlate in srebrne v bogati zalogi. Vse ure so točno rep sirane in najtočneje regulirane, zato 3 letna reelna pismena garancija. Zamenjanje dovoljeno ali denar nazaj.

Posilanje po poštnem povzetku ali če se denar prej vposlje po

Hanns Konrad Prva trdka ur v Bruks-u št. 876. (Češko).

Ceniki z mnogimi slikami zastoj in frančo.

328

Živinski sejmi v Mariboru.

V Mariboru se vršita na v nalašč za to odločnem prostoru (Melling) vsaki mesec po dva živinska sejma.

Prvi vsako drugo sredo in drugi vsako četrto sredo

v mesecu. Prodajalci in kupci se vabijo k obisku teh sejmov.

401.

Vsakovrstno prekajeno (zelhano)

meso, najfinejše klobase,vedno sveže (frišno) blago, priporoča po naj-
žji ceni**J. Luttenberger,**

mesar v Ptuj.

Zunanja naročila odpravijo se
vestno in hitro!

345

Za zimski čas!

Našim cenjenim odjemalcem priporoča našo bogato zalogo zimskega blaga po priznanih nizkih cenah.

Najina glavna štacuna je na florijanskem trgu, podružnica pa pri dravskem mostu (Wagplatz).

K obilnemu obisku vabita

461

BRATA SLAWITSCH, trgovca v Ptuj.

Sadje iz juga	Zaloga piva iz Šteinfelda. Vsakovrstne mirenalne vode.	Riž, moka sladkor, kava
Barve, lake, firnis i. t. d. Klajno apno.	Vsakovrstna semena, za katera se jamči, da se bodejo izklila, kakor semena za zelenjavo, za cvetlice, vsakovrstna vrtna semena, semena za polje in travnike priporoča po najnižjih cenah JOS. KASIMIR zaloga specerijskega materialnega blagin semen v Ptuj zraven „Štajerca.“ Ravnotam se kupujejo tudi sveža (frišna) jajca, surovo maslo (puter), sir, vrhje, sploh vsakovrstni deželni pridelki in se plačujejo za nje najvišje dnevne cene. 141	Bučno in jasko olje Deber vinski jesih in esence za izdelovanje jaskih.
Čaj (tee) rum	Portland-cement, ter karbolinejum, rafijsa, gumi, vitriol, žveplo	Milo, sveče, soda

Red Star Line, Antwerpen**v Ameriko.**

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekdanja v New York in v Philadelphia. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladjiji. — Nizke vožne cene.

Pojasnila daje:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel, na Dunaji
ali

Franc Dolenc, konc. agent
v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 41.

537

Lovske puške

vseh zistemov, znani najboljši izdelki, najvestnejše pre-
skušene, priporoča

Peter Wernig

ces. kr. dvorni puškar v Borovljah na Koroškem
(Ferlach, Kärnten).

8

Ceniki se določijo zastoj in poštnine prosto.

Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz) v Ptuj zraven
klalnice in plinarske hiše postavljena je nova parna
žaga vsakemu v porabo.

Vsakemu se les hlodi itd. po zahtevi takoj razžaga.
Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati in spahati
i. t. d.

58

Franz Kaiser, Ptuj,

veleposestnik vinogradov, trgovec z vinom in žganjarnica.

Priporočam mojo bogato zalogo vsakovrstnega žganja, kakor tropinovec, slivovko, droženko, brinjec in vsakovrstno rosogljivo.

Pri moji novi žganjarnici v hramu tik moje prodajalnice žganja lahko postavijo cenjeni odjemalci svoje voze. Ako se primeroma dovolj veliko kupi, sem pripravljen, povrniti tudi stroške mitnice (mante).

Pismena naročila se vestno in točno izvršujejo.

Vzorci (muštri) so vsak čas na razpolago.

227

Kdor potrebuje vino, temu priporočam mojo bogato zalogo vsakovrstnih vin.

6 mesecev na poskus

330

8 mesecev na up!

Celo zastonj!

in drugih takih reklam moja svetovno znana trdka ne potrebuje, da hvali svoje ure. Jaz pošiljam že več let

k največji zadovoljnosti

mojih odjemalcev moje amerik. antimagnetičnega sistema

Samo 2 gold. z verižico in futralom.

Roskopf patent-anker remonter-uro št. 99

z plombo.

v črnem imit. železnem ali niklastem okrovu, z patent cifrenico, 36 ur idoča, 3 leta garancija, v futralu iz jelenja, z niklasto verižico in privezkom za 2 gold., 3 ure 5 gold. 75 kr., 6 ur 11 gold. 25 kr. Ista ura z dvojnati pokrivalom 3 gold. 40 kr.

Sistem „Roskopf“-ure, zelo po ceni, kako take povsod urarji in trgovci prodajajo, ena 1 gold. 50 kr.

Denar nazaj! ali zamenjanje če še ni poškodbe tudi po 6 mesecih

Pošiljanje po poštne povzetju ali če se denar prej vposlje od

Prve trdke ur

HANNS KONRAD
v Brücksu št. 876 (Česko)

c. kr. sodnijsko zaprisežen cenilec.

Oalikana z c. kr. orlom, zlatimi in srebrnimi medaljami, in 100.000 pohvalnimi pismi iz vseh krajev.

Ceniki z čez 1000 slikami pošljejo se na zahtevo zastonj in franko.

Hans Wouk, trgovec v Poljčanah (kolodvor)

priporoča svojo bogato zalogo blaga za možko in žensko obleko in različno plateno blago in gotove ženske in možke obleke.

Potem sladkor, moko itd.

Kupuje po najvišjih cenah jajca, maslo, vsakovrstne deželne pridelke itd.

Na prodaj ima tudi 40 štartinjakov dobrega poljčanskega vina.

228

Razpošiljava solid. čeških glasbil

326

po zelo nizkih fabriških cenah. Pri izviru kupi se naj bolj.

Glasom mojih pošiljavnih pogojev je naročevalec brez rizike, ker je zamenjava dovoljena ali se vrne denar. Gosle za šolarje že za gold. 2.80, 3.—, 3.50, 4.—, 5.— in 6.—, Koncertne gosle za gold. 7.—, 8.—, 10.—, 12.—, gosle za orkeste z močnim glasom gold. 14.—, 18.—, 20.—. Solo-gosle gold. 25.—, 30.—, 40.—, 60.— in 80.—. Lok za gosli po kr. 50, 60, 80, gold. 1.—, 1.50, 2.— in dalje. Pikole in piščalke lepo izdelane po kr. 50, 80 in gold. 1.—, 1.50, 2.— in dalje. Klarineti, najfiniše izdelani po gold. 4.50, 5.—, 6.—, 7.— in dalje. Pošiljanje po poštne povzetku ali če se denar prej pošlje po Erzgebirgisches Musikversandhaus

Hans Konrad v Brücksu št. 876 (Česko).

Cenik z čez 1000 slikami pošljejo se vsakemu na zahtevo zastonj in franko.

5000 goldinarjev plačila

za take, ki hočejo dobiti takoj brke ali pa, ki imajo plešo ni boljšega sredstva kakor je pravi danski „Mos Balsam.“

„Mos Balsam“ povzroči, da dobi vsak takoj in sicer v teku 8 dneh brke, da mu začnejo rasti zopet izgubljeni lasovje. Zakaj od moderne znanosti je dokazano, da „Mos Balsam“ upliva tako na lasne buške, da povzroči uže v 8 do 14 dni bujno rast lasov ali pa brk.

Da to sredstvo ni nikakor škodljivo, za to se jamči.

Ako to ni res, plačamo mi

5000 goldinarjev gotovega denarja

vsakemu tistemu, kateri nima brk, kateri ima plešo ali pa redke lasje, kateri je rabil tekom 6 tednov brez uspeha „Mos Balsam.“

Opomba: Mi smo edina firma, kateri je mogoče enako jamčiti. Na razpolago so opisi in priporočila zdravnikov. Pred ponarejavalci se nujno svari.

„Kar se tiče mojih poskusov z „Mos-Balsam“-om usojam si Vam poročati, da sem s tem balzamom popolnoma zadovoljen. Že po preteku 8. dnevov pokazala se očitna rast brk sicer mehkih in jasne barve, toda jako krepkih. Po preteku dveh tednov dobile so brke svojo naravno barvo in potem še le pokazal se je prav do vidno izvrsten upliv Vašega balzama. Zahvalevaje Vas bilježim I. C. Dr. Tveit Kopenhagen.

Jaz podpisana smelo priporočim vsakomur pravi danski „Mos-Balsam“ in zanesljivo, neškodljivo sredstvo, katero povzroči zopet rast lasov. Meni so izpadali časa lasje tako, da sem dobila tu in tam na glavi popolnoma gola mesta. Ko pa sem rabila „Mos Balsam“ začeli so mi rasti že po preteku 3 tednov zopet lasje in so p

stali gosti in težki. Gdč. M. C. Andersen, Uy; Vestergarde 5, Kopenhagen.

1 zabojček „Mos Balsam“ velja 5 goldinarjev. Zamota se presledno (diskretno). Razpošilja se, ako se pošlje denar v naprej ali po poštne povzetju. (Nachnahme). Pisati je treba na največjo specijalno trgovino sveta

Mos-Magasinet, Copenhagen 370. Dänemark.

Dopisnice (karte) je treba frankovati z znamko (marko) po 10 vinarjev, pisma z znamko po 25 vinarjev.

Ohranitev zdravega ŽELODCA

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno, iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbuja joče in prebavljenje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledke nezmernosti, slabe diete, prehlajenja in zopernega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragnerja v Pragi.

1/2 steklenice 1 krono, cela steklenica 2 kroni.

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. FRAGNER-JA, c. in kr. dvornega dobavitelja
„pri črnem orlu“, Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ulice 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan.

Proti vpošiljavi K 2-56 se pošlje velika steklenica in za K 1-50 mala steklenica na vse postaje avstro-ogrske monarhije poštne prosto.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske. 135

V Ptuj u dobi se v lekarni gospoda Ig. Behrbalka.

V ptujskem mestnem soparno kopališču

se dobijo odsihmal kopele s hlaponom po sledečih jako znižanih cenah. Vsak navaden dan ob 1 uri popoldan in vsako nedeljo in vsak praznik ob 1/2 II. uri predpoldan za 60 vin. (30 krajcarjev).

Vodstvo ptujskega mestnega kopališča. (Pettauer Badeanstalt).

Najboljša kava

z dobrim izvrstnim okusom, se dobi le pri nas po naslednjih cenah in sicer loco Pola.

Salvador, najfinejša kila 2 K 28 v	Java kila 2 „ 60 „
Perl „ 2 „ 60 „	Ceylon I. „ 2 „ 60 „
Porterico I. „ 2 „ 80 „	Perl I. „ 3 „ 20 „
„ II. „ 2 „ 60 „	Mocca I. „ 3 „ 20 „

R. Kandolin

trgovina z kavo in vinom Pola (Istra).

Somatose

železnata mesna beljakovina najodličnejše, tek zbuja joče in živce oživljuje krepilno sredstvo za ble dične. Železnata Somatose obstoji iz Somatose z 2% železa v organski zvezi.

Dobiva se v lekarnah in drogerijah. 230